

بررسی سلسله مراتب ورود به مساجد

سپیده یدالهی^۱، محمد ادیبان^۲

۱- مدرس، کارشناس ارشد معماری، دانشگاه هیرکانیا، گلستان، ایران،

E-mail: yadollahi.sepideh@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد معماری

E-mail: sina_6589@yahoo.com

چکیده

گذار از مراتب برای رسیدن به کمال غایی همیشه در فرهنگ مسلمانان مورد توجه بوده است. در معماری برای تداعی مفهوم گذار از جهان خاکی به جهان معنوی سلسله مراتب در نظر گرفته شده است. مسجد به عنوان مکانی برای اتصال جهان خاکی و ماوراء آن آمادگی فرد را برای گذار مرحله به مرحله محقق می‌کند. هدف اصلی این تحقیق دستیابی به سیر تحول و تغییرات فرم کالبدی در رعایت اصل سلسله مراتب که تأکید بر حفظ حریم و محرمیت دارد نیز با تمهیداتی معمارانه در ورود به بناها داشته است. بدین ترتیب می‌توان گفت محرمیت و درون‌گرایی در سلسله مراتب ورود به مساجد معماری اسلامی ایران هر یک جلوه‌هایی از سبک، سنت، مذهب، سیاست یا تلفیقی از آن‌ها را به نمایش گذاشته است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهند که اصل سلسله مراتب، اصولی اساسی در نظام هستی است. روش تحقیق براساس گردآوری داده‌ها به صورت تفسیری- تاریخی بوده است و نیز روند پژوهش بر این اساس، به صورت کتابخانه‌ای و گردآوری اسناد تاریخی صورت پذیرفته است. در این مقاله سعی شده تا با ارائه تعریفی از سلسله مراتب و عوامل مؤثر بر آن و به ارتباط و تأثیر سلسله مراتب و محرمیت و درون‌گرایی اشاره کنیم و در انتها به سازمان فضایی- کالبدی معماری مساجد بپردازیم.

کلمات کلیدی: سلسله مراتب، ورودی، مسجد، محرمیت، درون‌گرایی